

BAB III

MÉTODE PANALUNGTIKAN

Nurutkeun Subagyo (2006, kc.2), métode panalungtikan nya éta salah sahiji cara atawa jalan pikeun nyangking data tina sagala pasualan nu aya. Ku kituna, sagala hal nu baris dilakonan kudu make métode anu luyu pikeun ngahontalna, sangkan hasil dina panalungtikanna luyu jeung kaayaan sabenerna.

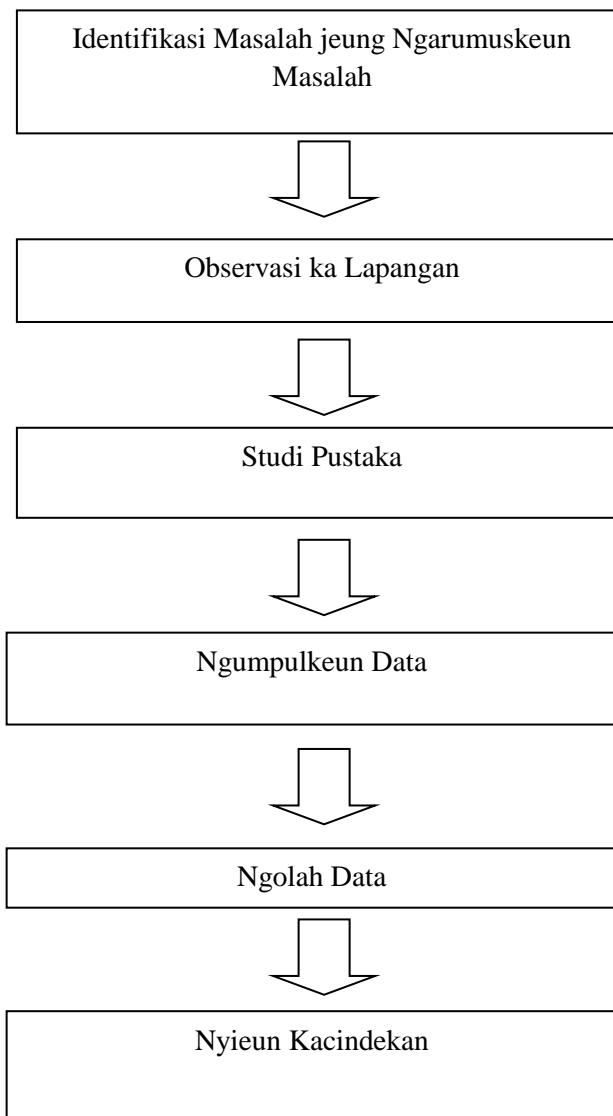
Ieu panalungtikan kagolong kana panalungtikan kualitatif. Panalungtikan kualitatif nya éta salah sahiji pamarekan panalungtikan anu sumber datana mangrupa kekecapan lisan, tulisan, atawa barang, anu ditalungtik kalayan gemet sangkan bisa nyangkem ma'na tina hal anu ditalungtik (Arikunto, 2010, kc 22).

Métode anu digunakeun nya éta métode dékskriptif. Métode déskriptif nya éta métode anu ngagunakeun fakta (survey), interview (wawancara ka narasumber pikeun meunangkeun fakta), jeung make interprétasi anu tepat tur jelas (Suyatna, 2002. Kc 14). Métode déskriptif anu digunakeun nya éta déskriptif analitik. Nurutkeun Ratna (2010, kc. 53), métode déskriptif analitik dilaksanakeun ku cara ngadéskripsiéun fakta-fakta nu satulunya disusul ku analisis. Tujuan ngagunakeun métode deksriptif nya éta pikeun ngadéskripsiéun jeung nganalisis pupujian di Kampung Rancamalang Désa Margaasih Kabupatén Bandung pikeun ngeuyeuban bahan pangajaran ngaregepkeun di SMP.

3.1 Desain Panalungtikan

Desain panalungtikan mangrupa bagan guluyuran tahap panalungtikan anu ngagambarkeun léngkah-léngkah panalungtikan, ti mimiti tatahar nepi ka nyieun kacindekan tina hasil panaluntikan. Desain nu dipaké dina ieu panalungtikan digambarkeun dina bagan ieu di handap.

Bagan 3.1
Desain Panalungtikan

3.2 Lokasi jeung Sumber Data Panalungtikan

3.2.1 Lokasi Panalungtikan

Lokasi nu digunakeun dina ieu panalungiikan nya éta Kampung Rancamalang. Kampung Rancamalang mangrupa salah sahiji kampung nu aya di Désa Margaasih kacamatan Margaasih Kabupatén Bandung. Wates wilayah Kampung Rancamalang nya éta belah wétan diwatesan ku Cigondéwah Hilir, belah kulon ku Désa Lagadar, belah kalér: Jalan tol - Désa Lagadar, jeung belah kidul ku Désa Nanjung.

3.2.2 Sumber Data Panalungtikan

Data dina ieu panalungtikan nya éta puisi pupujian anu kapanggih di Kampung Rancamalang Désa Margaasih Kabupatén Bandung. Data nu kapanggih aya 30 pupujian, sedengkeun nu dianalisis ngan saukur 16 pupujian. 16 pupujian nu dianalisis mangrupa puisi pupujian nu dianggap nyumponan jeung disaluyukeun pikeun bahan pangajaran Kelas VII di SMP. Sumber data dina ieu panalungtikan dicangking ti sababaraha narasumber anu aya disababaraha RT di Kampung Rancamalang.

3.2.2.1 Narasumber

Aya sababaraha narasumber dina ieu panalungtikan, diantarana disebutkeun dina tabél ieu di handap.

Tabél 3.1

Data Narasumber

No	Narasumber
1	Wasta : Neni Umur : 28 taun Pakasaban : Ibu Rumah Tangga Atikan : SMA Padumukan : Kampung Rancamalang Desa Margaasih Kabupatén Bandung
2	Wasta : Dedi Supardi Umur : 30 taun Pakasaban : Wiraswasta Atikan : SMA Padumukan : Kampung Rancamalang Desa Margaasih Kabupatén Bandung
3	Wasta : Saepulloh Umur : 22 taun Pakasaban : Guru ngaji Umur : SMA Padumukan : Kampung Rancamalang Desa Margaasih Kabupatén Bandung

3.3 Ngumpulkeun Data

3.3.1 Téhnik Ngumpulkeun Data

Téhnik panalungtikan nya éta salah sahiji tarékah anu dilakukeun kalayan ngagunakeun métode anu tangtu, sangkan udagan anu dipiharep dina hiji panalungtikan bisa kahontal (Sugiyono, 2012, kc. 25). Téhnik nu digunakeun pikeun ngumpulkeun data dina ieu panalungtikan nya éta studi pustaka, obsérvasi,

wawancara, jeung dokuméntasi pikeun bukti panalungtikan, saperti dijéntrékeun ieu di handap.

1) Téhnik Studi Pustaka

Téhnik studi pustaka digunakeun pikeun néangan jeung nangtukeun dasar-dasar téoritis anu aya patalina jeung subjék panalungtikan anu keur ditalungtik, diantarana waé téori-téori ngeunaan sastra jeung pupujian. Téhnik studi pustaka nu dilakukeun pikeun néangan informasi di antaran ti Pabukon Departemén Pendidikan Bahasa Daerah UPI Bandung jeung Perpustakaan Universitas Pendidikan Indonesia.

2) Téhnik Observasi

Observasi dilakukeun pikeun meunangkeun informasi sarta gambaran nyata ngeunaan kagiatan panalungtikan nu museur kana hiji objék nu ngagunakeun sakabéh alat indra (Suyatna, 2002, Kc. 20). Cara efektif dina ngalaksanakeun téknik observasi nya éta dilengkepan ku format atawa *blangko* pengamatan salaku instruménna (Arikunto, 2013, kc.272). Kacida alusna upama dina téknik observasi ngagunakeun alat bantu saperti kaméra, rékaman sora, video, jeung alat séjénnna sangkan hasil panalungtikanana bisa dibuktikeun kalayan objéktif.

Dina ieu panalungtikan, obsérvasi dilakukeun langsung ka lokasi anu dijadikeun sumber data dina panalungtikan nya éta ka Kampung Rancamalang Kabupatén Bandung dina waktu nu béda-béda. Saperti ditétélakeun dina tabél ieu di handap.

Tabél 3.2
Observasi ka Lapangan

No.	Waktu	Tempat Observasi
1	05 November 2015	Pangajian barudak leutik di masjid Nurul Iman
2	20 Desember 2015	Kantor Desa Margaasih

3) Téhnik Wawancara

Wawancara digunakeun pikeun ngumpulkeun data sangkan nimukeun pasualan-pasualan anu rék ditalungtik, sarta nyoksrok jero ngeunaan hal-hal ngeunaan objék anu ditalungtik ti informan nu dijadikeun narasumber (Sugiyono,

2012, kc. 231). Wawancara nya éta salah sahiji paguneman nu dilakukeun ku nu ngawawancara jeung nu diwawancara pikeun meunangkeun informasi.

Nurutkeun Esterberg (Sugiyono, 2012, kc. 223), wawancara kabagi kana tilu jenis nya éta wawancara *terstruktur*, *semiterstruktur*, jeung teu *terstruktur*.

(1) Wawancara Terstruktur

Wawancara terstruktur digunakeun pikeun téhnik ngumpulkeun data, saumpama panalungtik geus mikanyaho kana informasi nu bakal kapanggih. Ku kituna, panalungtik geus nataharkeun patalékan-patalékan sacara tinulis. Unggal narasumber ditanya ku patalékan nu sarua, tuluy panalungtik nyatet jawabana. Ku cara wawancara terstruktur, ngumpulkeun data bisa ti sababaraha narasumber sangkan ngeuyeuban data.

(2) Wawancara teu *Terstruktur*

Wawancara teu terstruktur nya éta wawancara nu sipatna bébas. Panalungtik teu ngagunakeun padoman wawancara, nu disusun sacara sistematis tur lengkep. Dina prak-prakanana wawancara, panalungtik can mikanyaho kana data nu bakal kapanggih.

(3) Wawancara *Semiterstruktur*

Wawancara *semiterstruktur* miboga udagan pikeun mikanyaho pasualan-pasualan sacara leuwih nembrak, nya éta narasumber diwawancara nepikeun kamandangna sarta ide-iden. Dina prakprakan wawancara, panalungtik kudu ngadéngékeun sacara leuwih taliti jeung nyatet hal-hal anu ditepikeun ku narasumber.

Téhnik wawancara nu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta wawancara *semiterstruktur*. Aya sapuluh patalékan nu ditataharkeun sacara sistematis pikeun nanya ka narasumber, nu satulunya aya pananya anu teu ditataharkeun, luyu jeung kontéks situasi jawaban ti narasumber ngeunaan pupujian di Kampung Rancamalang Desa Margaasih Kabupatén Bandung. Dina ieu panalungtikan ngagunakeun kartu wawancara sacara gurat badagna wungkul, anu di jerona diwangun ku sababaraha wangun patalékan.

4) Téknik Dokuméntasi

Téknik dokuméntasi nya éta néangan data ngeunaan hal-hal nu mangrupa catetan, transkrip, buku, *surat kabar*, majalah, prasasti, notulén rapat, legger,

agénda, jsb (Arikunto, 2010, kc. 274). Data dokumentasi dina ieu panalungtikan, mangrupa catetan téks-téks pupujian anu kapanggih di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung.

3.3.2 Instrumén Panalungtikan

Sugiyono (2012, kc. 148), nétélakeun yén instrumén panalungtikan nya éta hiji alat nu digunakeun pikeun ngukur fenoména alam jeung fénoména sosial nu diperhatikeun (diamati) sacara taliti. Nurutkeun Arikunto (2010, kc. 203), instrumén panalungtikan nya éta pakakas atawa fasilitas anu digunakeun ku panalungtik dina ngumpulkeun data sangkan pagawéanna leuwih gampang sarta hasilna leuwih hadé. Dina ieu panalungtikan, sangkan bisa nyangking data jeung hasil nu nyugemakeun, digunakeun sababaraha instrumén, nya éta ieu di handap.

- 1) Kaméra, dipaké pikeun ngadokuméntasikeun tempat panalungtikan jeung narasumber nu diwawancara.
- 2) Format Observasi, digunakeun pikeun ngumpulkeun data dina waktu *pengamatan* langsung di lapangan. Ieu di handap mangrupa tabél format observasi.

Tabél 3.4
Format Observasi

No.	Waktu	Tempat	Kagiatan	Narasumber

- 3) Alat pangrékam, digunakeun pikeun ngarékam data lisan ti narasumber dina prosés ngumpulkeun data.
- 4) Padoman wawancara, digunakeun pikeun nyangking data sacara tinulis. Padoman wawancara mangrupa runtulan poin-poin patalékan dina tabél nu baris dijadikeun patokan wawancara ka informan. Ieu runtulan-runtulan patalékan mangrupa gurat badag tina patalékan di lapangan. Patalékan anu baris diajukeun nya éta.

Tabél 3.5
Padoman Patalékan

Poé, Tanggal :	
Idéntitas Narasumber	
Wasta :	
Jenis Kelamin :	
Umur :	
Pakasaban :	
Atikan :	
Padumukan :	
No Daptar Patalékan	
1	Numutkeun Bapa/Ibu, naon ari pupujian téh?
2	Kumaha kaayaan pupujian di Kampung Rancamalang ayeuna?
3	Iraha meunang informasi ngeunaan éta pupujian? Ti saha?
4	Dina raraga naon waé pupujian di Kampung Rancamalang dinadomkeun?
5	Ku saha waé dinadomkeunana?
6	Kumaha cara ngajarkeun pupujian ka santri/barudak sakola?
7	Pupujian naon waé nu mineng dinadomkeun?
8	Basa naon waé nu digunakeun dina éta pupujian?
9	Naha Bapa/Ibu satuju upama pupujian téh diajarkeun di SMP kelas VII?
10	Numutkeun Bapa/Ibu, kumaha tarékah nu kudu dilakukeun sangkan pupujian hirup kumbuh di masarakat, utamana pikeun barudak sangkan apal kana pupujian?

3.4 Analisis Data

Nurutkeun Bogdan (Sugiyono, 2012, kc. 244), analisis data nya éta prosés néangan jeung nyusun data sacara sistematis nu dicangking tina hasil wawancara, catetan lapangan, jeung bahan-bahan séjenna, nepi ka bisa dipikaharti tur éta pamanggih bisa ditepikeun ka balaréa. Analisis data dilaksanakeun ngaliwatan

organisasi data, *penjabaran* unit-unit, sintesis data, nyusun pola, dipilih mana nu penting jeung nu bakal dipaluruh tur nyieun kacindekan.

Ieu panalungtikan ngagunakeun analisis data kualitatif nu sipatna induktif, nya éta nganalis data nu kapanggih ti lapangan, tuluy dipilih data-data nu bakal dijadikeun sampel panalungtikan. Prosésna dilaksanakeun saacan ancrub ka lapangan jeung sanggeus di lapangan (sugiyono, 2012, kc. 245). Léngkah-léngkahna dijéntrékeun saperti ieu di handap.

1) Analisis Saméméh ka Lapangan

Analisis dilaksanakeun dumasar kana data sekundér, nya éta data anu digunakeun pikeun nangtukeun fokus panalungtikan. Ieu data sekunder sipatna masih *sementara* tur bakal robah saupama panalungtik ancrub ka lapangan. Data sekunder anu aya dina ieu panalungtikan nya éta pupujian nu aya di Kampung Rancamalang Desa Margaasih Kabupatén Bandung.

2) Analisis Data di Lapangan

Analisis data dina panalungtikan kualitatif dilaksanakeun dina waktu lumangsungna ngumpulkeun data jeung sanggeus ngumpulkeun data dina periode anu tangtu. Léngkah-léngkah dina nganalis data di lapangan ngawengku: (1) reduksi data; (2) penyajian data; jeung (3) nyieun kacindekan.

(1) Réduksi Data (*data reduction*)

Ku lantaran data nu kapanggih téh loba, mangka kudu dicatet kalayan taliti tur sacara wincik. Dina ieu hal, penting pisan ayana prosés réduksi data. Nu disebut réduksi data nya éta milih hal-hal pokok, fokus kana hal-hal anu penting, néangan téma jeung polana. Ku kituna, saupama data geus diréduksi bakal gampang pikeun panalungtik dina méré gambaran sacara leuwih jéntré. Prosés ngaréduksi data dina ieu panalungtikan dilaksanakeun ku cara milah-milah pupujian nu saluyu jeung papasinganna. Pupujian anu sakirana kurang nyumponan kana kriteria nu geus ditangtukeun, teu diasupkeun kana analisis pupujian.

(2) Penyajian Data

Penyajian data kacida pentingna, sangkan panalungtik leuwih gampang dina maham naon anu ditalungtikna. Tahap penyajian data dina ieu panalungtikan dijéntrékeun ngaliwatan analisis pupujian, kalayan dianalisis wangun jeung eusi dina puisi pupujian.

(3) Nyiéun Kacindekan (*conclusion drawing/verification*)

Léngkah sanggeus penyajian data nya éta nyieun kacindekan tina hasil panalungtikan. Ku ayana kacindekan téh bisa ngajawab rumusan masalah nu geus ditangtukeun saméméhna. Kacindekan dina panalungtikan kualitatif mangrupa pamanggih anyar anu saméméhna can kungsi aya. Éta pamanggih téh mangrupa dëskripsi atawa gambaran hiji objék sanggeus ditalungtik. Kacindekan dina ieu panalungtikan mangrupa hasil pamungkas nu dicangking tina obsérvasi jeung analisis data kalayan sistematis.